

Wrocław, 16 czerwca 2017 r.

dr hab. inż. Bogdan Trawiński, Prof. PWr.
Wydział Informatyki i Zarządzania
Politechnika Wrocławska
Wybrzeże Wyspiańskiego 27
50-370 Wrocław
e-mail: bogdan.trawinski@pwr.edu.pl

**Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr. inż. Wojciecha Korczyńskiego
p.t.**

„Agent-based memetic computing in continuous optimization”

Przedmiotem recenzji jest rozprawa doktorska mgr. inż. Wojciecha Korczyńskiego o podanym wyżej tytule, która została przygotowana na Wydziale Informatyki, Elektroniki i Telekomunikacji Akademii Górniczo-Hutniczej im. St. Staszica w Krakowie. pod kierunkiem naukowym Pana dr. hab. inż. Aleksandra Byrskiego.

Niniejsza recenzja została przygotowana na podstawie pisma Pana dr. hab. inż. Krzysztofa Winczy, Prof. AGH, Prodziekana Wydziału Informatyki, Elektroniki i Telekomunikacji Akademii Górniczo-Hutniczej im. St. Staszica w Krakowie z dnia 17 marca 2017 r.

PRZEDMIOT ROZPRAWY

Przedmiotem rozprawy są ewolucyjne metody heurystyczne, służące do poszukiwania optymalnych rozwiązań trudnych problemów. Zgodnie z twierdzeniem "no-free-lunch" Wolperta i Macready'ego nie ma możliwości opracowania metaheurystyki, która byłaby najlepszym rozwiązaniem dla wszystkich problemów. Dlatego też Autor podjął się zadania opracowania metod pozwalających znajdować lepsze rozwiązania, aniżeli techniki klasyczne i z niższym nakładem obliczeniowym. Zadanie to wykonuje dla wieloagentowego systemu ewolucyjnego EMAS, opracowanego i rozwijanego na Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, wprowadzając do niego techniki memetyzacji. Ponadto, Autor opracował metodę przyspieszenia obliczeń poprzez delegację ich najkosztowniejszych części do urządzeń GPU i FPGA. Następnie zaproponował sposób na zwiększenie wydajności metaheurystyk poprzez zrównoleglenie obliczeń.

Zasadniczym celem rozprawy było wykazanie, że zastosowanie dedykowanych operatorów przeszukiwania lokalnego wraz z buforowaniem wartości funkcji przystosowania umożliwia zwiększenie efektywności przeszukiwania przestrzeni rozwiązań w agentowych systemach obliczeniowych w porównaniu do ewolucyjnych systemów wieloagentowych oraz klasycznych algorytmów ewolucyjnych. W pracy autor przeprowadził eksperymentalną ewaluację zaproponowanych metod przy wykorzystaniu trudnych, wielowymiarowych (5000 wymiarów) funkcji ciągłych.

UKŁAD I ZAWARTOŚĆ ROZPRAWY

Recenzowana rozprawa doktorska liczy 157 strony i składa się z pięciu rozdziałów, a każdy z rozdziałów z szeregu podrozdziałów oraz spisu treści, wprowadzenia, podsumowania, wykazu rysunków (23 pozycje), wykazu tabel (14 pozycji), spisu literatury (195 pozycji) oraz życiorysu naukowego Doktoranta. Rozprawa została napisana w języku angielskim, w sposób jasny i zrozumiały. Jest poprawna pod względem językowym.

W rozdziale pierwszym Autor przedstawia podstawowe pojęcia związane z rozwiązywaniem trudnych problemów optymalizacyjnych i wprowadza do metaheurystyk populacyjnych. Autor używa zamiennie pojęć „algorytm ewolucyjny” oraz „metaheurystyka ewolucyjna”. Omawia różne kryteria zatrzymania tych metaheurystyk. Opisuje podstawowy przebieg algorytmu ewolucyjnego oraz rolę funkcji przystosowania i metody realizacji podstawowych operacji ewolucyjnych: selekcji, krzyżowania i mutacji. W końcowej części Autor pokazuje, jak wzbogacanie algorytmów ewolucyjnych o lokalne przeszukiwanie w celu polepszenia eksploatacji doprowadziło do opracowania algorytmów memetycznych. Następnie Autor rozważa cechy lokalnego przeszukiwania opartego na teorii Baldwina oraz teorii Lamarcka. W rozdziale tym autor wymienia również różnorodne obszary zastosowań praktycznych metaheurystyk ewolucyjnych, a także ich hybrydowych wariantów w postaci algorytmów memetycznych.

W rozdziale drugim Autor prezentuje koncepcję ewolucyjnego systemu wieloagentowego (EMAS), stworzonego na AGH, polegającą na wprowadzeniu mechanizmów ewolucyjnych do środowiska agentowego i poddanie procesom ewolucyjnym populacji agentów. Rozproszenie procesów ewolucji w przestrzeni systemu agentowego prowadzi do zwiększenia efektywności rozwiązywania pewnych klas problemów ewolucyjnych. W dalszej części autor opisuje sposób łączenia systemu EMAS z algorytmami memetycznymi, a także dwie metody zastosowania lokalnego przeszukiwania w czasie reprodukcji oraz w czasie życia agentów. Autor dokonuje również przeglądu licznych badań prowadzonych na AGH z wykorzystaniem systemu EMAS.

W rozdziale trzecim Autor dokonuje przeglądu technik zwiększania efektywności metaheurystyk poprzez zrównoleglanie przetwarzania, w tym opisuje równoległy algorytm ewolucyjny (PEA) oraz komórkowy algorytm ewolucyjny (CEA). W dalszej części Autor omawia środowiska programistyczne służące do zrównoległego przetwarzania ewolucyjnego. Następnie Autor przedstawia różnorodne rozwiązania hardwarowe pozwalające na szybsze przetwarzanie algorytmów ewolucyjnych, a w tym GPGPU (*general-purpose computing on graphics processing units*) oraz FPGA (*field-programmable gate array*). W końcowej części Autor opisuje sposoby efektywnego obliczania wartości funkcji przystosowania za pomocą techniki buforowania.

W rozdziale czwartym Autor przedstawia agentową platformę obliczeniową PyAgE, funkcjonującą w modelu MIMD (*multiple instruction stream, multiple data streams*), którą wykorzystał do przeprowadzenia eksperymentów ewaluacyjnych. W dalszej części Autor opisuje sposoby implementacji na platformie PyAgE algorytmów populacyjnych, agentowych i memetycznych, buforowania wartości funkcji

przystosowania, zrównoleglenie przetwarzania oraz integracji z urządzeniami GPGPU i FPGA. Rozdział ten ma charakter raportu inżynierskiego, jest zilustrowany kilkoma schematami przetwarzania i zawiera 23 listingi kodu.

W rozdziale piątym Autor opisuje eksperymenty ewaluacyjne, które przeprowadził w celu wykazania tezy rozprawy. Przedstawia plan eksperymentu z wykorzystaniem czterech trudnych funkcji benchmarkowych: Rastrigina, Ackleya, Schwefela i De Jonga (dla 5000 wymiarów) oraz pięciu algorytmów ewolucyjnych: PEA, EMAS i ich trzech wariantów memetycznych. Następnie dokonuje szczegółowej analizy uzyskanych rezultatów oraz rozważa wpływ parametrów algorytmów memetycznych na efektywność znajdowania optymalnych rozwiązań. W końcowej części Autor zamieszcza przykład praktycznego zastosowania memetycznych metaheurystyk do optymalizacji kształtu wirującego dysku. Rozdział ten stanowi podstawę do stwierdzenia Autora, że teza jego rozprawy doktorskiej została eksperymentalnie wykazana.

ORYGINALNE OSIĄGNIĘCIA

Badania w ramach pracy doktorskiej zostały wykonane na Akademii Górniczo Hutniczej w Krakowie, w zespole, który od kilku lat rozwija ewolucyjny system wieloagentowy (EMAS) i przeprowadza eksperymenty z jego wykorzystaniem. Do głównych osiągnięć Doktoranta należy:

- opracowanie dwóch modeli obliczeń memetycznych w EMAS, poprzez zastosowanie lokalnego przeszukiwania w czasie reprodukcji oraz w czasie życia agentów,
- opracowanie metody poprawy wydajności metaheurystyk poprzez efektywne obliczanie wartości funkcji przystosowania za pomocą techniki buforowania,
- rozszerzenie agentowej platformy obliczeniowej PyAgEa poprzez zaimplementowanie w niej algorytmu memetycznego, buforowania wartości funkcji przystosowania, zrównoleglenie przetwarzania oraz integracji z urządzeniami GPGPU i FPGA, które przyspieszają przetwarzanie zaproponowanych metod,
- zaplanowanie i przeprowadzenie eksperymentów porównawczych pięciu algorytmów ewolucyjnych: PEA, EMAS i ich trzech wariantów memetycznych z wykorzystaniem czterech wielowymiarowych trudnych funkcji benchmarkowych, a następnie analiza uzyskanych wyników,
- analiza wpływu parametrów algorytmów memetycznych na efektywność znajdowania optymalnych rozwiązań,
- praktyczne zastosowanie memetycznych metaheurystyk do optymalizacji kształtu wirującego dysku.

UWAGI KRYTYCZNE I DYSKUSYJNE

Poniższe uwagi mają charakter dyskusyjny i nie wpływają na wysoką ocenę tej pracy doktorskiej:

Teza pracy

Autor sformułował następującą tezę swojej rozprawy doktorskiej:

„Zastosowanie dedykowanych operatorów przeszukiwania lokalnego umożliwi zwiększenie efektywności przeszukiwania przestrzeni rozwiązań w agentowych systemach obliczeniowych w porównaniu do ewolucyjnych systemów

wieloagentowych oraz klasycznych algorytmów ewolucyjnych, umożliwiając jednocześnie osiągnięcie lepszych rozwiązań w krótszym czasie.”

Końcowe stwierdzenie tezy „umożliwiając jednocześnie osiągnięcie lepszych rozwiązań w krótszym czasie” mogłoby spowodować u czytelnika błędne zrozumienie, że w rozprawie rozważane są zagadnienia optymalizacji wielokryterialnej (*ang. multi-objective optimization*).

Przegląd prac związanych

Przedmiotem rozprawy są algorytmy ewolucyjne, przeznaczone do rozwiązywania wielowymiarowych trudnych problemów globalnej optymalizacji. Badania nad tymi algorytmami były intensywnie prowadzone w ciągu minionych dwóch dekad. Dlatego też, zamieszczenie w rozprawie literaturowego przeglądu najnowszych dokonań w tym zakresie, ze szczególnym naciskiem na udoskonalane warianty algorytmów memetycznych, mogłoby wzbogacić jej rozdział pierwszy. Przykładem prac z kilku ostatnich lat są:

[1] D. Molina, M. Lozano, A. M. Sánchez, F. Herrera: *Memetic algorithms based on local search chains for large scale continuous optimisation problems: MA-SSW-Chains*. *Soft Computing*, vol. 15, Iss. 11, pp 2201–2220, 2011

[2] H. Wang, Z. Wu, S. Rahnamayan: *Enhanced opposition-based differential evolution for solving high-dimensional continuous optimization problems*. *Soft Computing*, vol. 15, Iss. 11, pp. 2127-2140, 2011

[3] M. Lastra, D. Molina, J. M. Benítez: *A high performance memetic algorithm for extremely high-dimensional problems*. *Information Sciences*, vol. 293, pp. 35-58, 2015

[4] A. LaTorre, S. Muelas, J.-M. Peña: *A comprehensive comparison of large scale global optimizers*. *Information Sciences*, vol. 316, pp. 517-549, 2015

[5] G. A. Trunfio: *Metaheuristics for Continuous Optimization of High-Dimensional Problems: State of the Art and Perspectives*. In *Big Data Optimization: Recent Developments and Challenges, Studies in Big Data*, vol. 18, pp 437-460, Springer 2016

Opis eksperymentów

Przedstawiony w Rozdziale 5 opis przeprowadzonych eksperymentów pozostawia pewien niedosyt. Doktorant stwierdza, że do eksperymentów użył czterech trudnych wielowymiarowych ciągłych funkcji benchmarkowych: Rastrigina, Ackleya, Schwefela, and De Jonga, jednakże nie uzasadnia tego wyboru.

Zdaniem recenzenta takie uzasadnienie jest niezbędne, bowiem w literaturze można znaleźć zestawienia licznych funkcji benchmarkowych dla problemów globalnej optymalizacji. Przykładowo Ali i inni [6] wymieniają 50, a Jamil i Yang [7] – 175 (w tym 48 separowalnych) takich funkcji.

[6] M. Montaz Ali, C. Khompatraporn, and Z. B. Zabinsky: *A Numerical Evaluation of Several Stochastic Algorithms on Selected Continuous Global Optimization Test Problems*. *Journal of Global Optimization* (2005) 31: 635–672. DOI 10.1007/s10898-004-9972-2

[7] M. Jamil and X.-S. Yang: *A Literature Survey of Benchmark Functions For Global Optimization Problems*. *International Journal of Mathematical Modelling and Numerical Optimisation*, Vol. 4, No. 2, pp. 150–194 (2013). DOI: 10.1504/IJMMNO.2013.055204

Doktorant nie uzasadnił również, dlaczego przeprowadził ewaluację tych funkcji dla dokładnie 5000 wymiarów na kostce wielowymiarowej o określonym dla każdej funkcji zakresie wartości argumentów.

Doktorant arbitralnie podaje w tabelach 5.1 i 5.2 parametry konfiguracyjne eksperymentu i nie uzasadnia ich wyboru ani też nie podaje metody ich doboru. Dobrym przewodnikiem i standardem odniesienia mógłby być raport Li i innych [8], przeznaczony na potrzeby konkursu CEC 2013 w zakresie wielkoskalowej optymalizacji globalnej. Autorzy tego raportu przedstawili 15 benchmarkowych problemów dużej skali do oceny algorytmów globalnej optymalizacji. Raport ten zawiera również wymagania co do konfiguracji eksperymentów i sposobu prezentowania wyników badań. Wytyczne zawarte w tym raporcie obowiązywały w kolejnych konkursach, po CEC 2017 włącznie.

[8] X. Li, K. Tang, M. Omidvar, Z. Yang and K. Qin: *Benchmark Functions for the CEC'2013 Special Session and Competition on Large Scale Global Optimization, Technical Report, Evolutionary Computation and Machine Learning Group, RMIT University, Australia, 2013.*

Doktorant stwierdza, że każdy eksperyment trwał po 72 000 sekund, czyli 20 godzin i był powtórzony 11 razy aby wykazać powtarzalność wyników i przeprowadzić ich analizę statystyczną. Ale czy te liczby były wystarczające?

Można zadać pytanie, czy użyte kryterium zatrzymania - czas przetwarzania algorytmów, wynoszące 20 godzin zostało właściwie dobrane. Analogicznie, czy 11 powtórzeń daje wystarczającą liczbę obserwacji, aby przeprowadzone testy statystyczne były wiarygodne.

Analiza wyników

Analiza przebiegów czasowych wartości funkcji przystosowania prezentowanych na rysunkach 5.5 (dla funkcji Rastrigina) oraz 5.7 (dla funkcji Schwefela) wskazuje, że czas przetwarzania algorytmów był zbyt krótki, by można było z całą pewnością stwierdzić ich zbieżność.

Obie funkcje mają minimum globalne dla wartości 0. Jednakże zgodnie z wykresami na rysunkach 5.5 i 5.7 algorytmy zakończyły przetwarzanie dla wartości funkcji przystosowania równych odpowiednio powyżej 10 oraz powyżej 10^4 . Wartości te wydają się być dość odległe od globalnego optimum. Zdaniem recenzenta więcej można byłoby się dowiedzieć o zbieżności algorytmów, gdyby przeprowadzono dodatkowe eksperymenty, w których kryterium stopu byłaby pewna wartość progowa, np. 0.1 lub 0.01. Wyjaśnienia Doktoranta w tekście rozprawy, z użyciem trybu warunkowego: „*lokalne przeszukiwanie mogłoby zapewnić w kolejnych krokach satysfakcjonujące rozwiązanie, ponieważ algorytmy MemEMAS i MemPEA zmniejszają wartości swoich funkcji przystosowania*” są niewystarczające.

Testy statystyczne

Doktorant przeprowadził testy statystyczne, aby potwierdzić, że wyniki eksperymentów dla poszczególnych algorytmów różnią się między sobą. W tym celu zastosował nieparametryczny test Kruskala-Wallisa H porównujący kilka grup niezależnych, a po odrzuceniu hipotez zerowych wykonał testy post-hoc Dunna dla porównań wielokrotnych. Zastosowanie takiego podejścia wydaje się być prawidłowe. Tym niemniej dla kompletności opisu, mogłoby się znaleźć stwierdzenie

spełnienia przez dane założeń testu Kruskala-Wallisa H oraz dyskusja czułości i wiarygodności testów w kontekście liczebności posiadanych danych.

W Tabeli 5.5 Doktorant przedstawił dla każdej z badanych funkcji benchmarkowych tylko najwyższe wartości p-value dla porównań par algorytmów testem post-hoc Dunna. Wydaje się, że pokazanie wartości p-value dla wszystkich par porównywanych algorytmów lepiej zilustrowałoby uzyskane wyniki.

Ponadto, recenzent chciałby zwrócić uwagę, że Garcia i inni [9] zaproponowali inne podejście to statystycznej analizy efektywności algorytmów ewolucyjnych rozwiązywania problemów optymalizacyjnych z wykorzystaniem funkcji benchmarkowych.

[9] S. García, D. Molina, M. Lozano, F. Herrera: *A study on the use of non-parametric tests for analyzing the evolutionary algorithms' behaviour: a case study on the CEC'2005 Special Session on Real Parameter Optimization. Journal of Heuristics, vol. 15, pp. 617–644 (2009)*

Złożoność obliczeniowa

Jednym z głównych celów rozprawy jest poszukiwanie metod uzyskiwania przez algorytmy ewolucyjne lepszej efektywności, w tym osiągnięcia rozwiązań w krótszym czasie. Przeprowadzenie analizy złożoności obliczeniowej algorytmów po wprowadzeniu do nich własnych usprawnień Autora oraz algorytmów, wykorzystanych do badań porównawczych, mogłoby wzbogacić rozważania prezentowane w rozprawie. Jest to istotne, ponieważ wprowadzenie memetyzacji wiąże się z dodatkowym obciążeniem związanym z wykonywaniem obliczeń w czasie lokalnego przeszukiwania.

KONKLUZJA

Porównanie wymienionych powyżej oryginalnych wyników Autora o charakterze naukowym i implementacyjnym z pewnymi niedociągnięciami, czy problemami dyskusyjnymi wypada zdecydowanie na korzyść rozprawy, która wnosi wartościowy wkład do dziedziny zagadnień związanych poszukiwaniem optymalnych rozwiązań trudnych problemów, do teorii i praktyki inteligencji obliczeniowej oraz do nauki jako takiej.

Doktorant ma już dość pokaźny, szczególnie w ujęciu liczbowym, dorobek naukowy liczący 10 pozycji zaewidencjonowanych w bibliograficznej bazie **dblp** z zakresu informatyki. Wśród jest jeden artykuł opublikowany w wysoko punktowanym czasopiśmie międzynarodowym: *Journal of Computational Science* (5-year Impact Factor = 2,0 oraz 30 pkt MNiSW).

Z powyżej wymienionych powodów moja ocena przedłożonej do recenzji rozprawy jest pozytywna. Uważam też, że należy również wysoko ocenić nakład pracy Autora oraz opiekę Promotora.

W konkluzji stwierdzam, że praca doktorska „*Agent-based memetic computing in continuous optimization*”, której autorem jest mgr inż. Wojciech Korczyński, spełnia wymagania stosownej ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym. Wnoszę o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony.

dr hab. inż. Bogdan Trawiński, Prof. PWr.

